

STATUTI I GJKATES NDERKOMBETARE TE DREJTESISE

Neni 1

GJKATA NDERKOMBETARE E DREJTESISE qe themelohet nga Karta e Kombeve te Bashkuara si organi gjyqesor kryesor i Organizates do te formohet dhe do te funksionojë simbas dispozitave te ketij Statuti.

KAPITULLI I ORGANIZIMI I GJKATES

Neni 2

Gjykata eshte nje trup gjyqtarësh indpendente, te zgjedhur, pa mare parasysh shtetesine e tyre, midis personave qe gezojne konsideraten morale me te larte dhe qe kane konditat e duhura per te ushtruar ne vendet e tyre respektive, funksionet gjyqesore me te larta, ose qe jane juriskonsulte me kompetence te njohur ne fushen e se drejtes nderkombetare.

Neni 3

1) Gjykata perbehet nga pesembedhjete antare, nder te cilet nuk mund te kete me shume se nje shtetas nga i njejti shtet.

2) Ne lidhje me kete pike ay qe mund te kete me shume se nje shtetesi, do te konsiderohet se eshte shtetas i atij shteti ku ushtron zakonisht te drejtat e tij civile dhe politike.

Neni 4

1) Antaret e Gjykates zgjidhen nga Asambleja e Pergjitheshme dhe nga Keshilli i Sigurimit mbi nje liste personash te paraqitur nga grupet kombetare te Gjykates se Perhereshme t'Arbitrazhit, simbas dispozitave qe vijojne.

2) Persa i perket Antareve te Kombeve te Bashkuara qe nuk jane te perfaqesuar ne Gjykatën e Perhereshme t'Arbitrazhit, kandidatet e tyre do te paraqiten nga grupe kombetare, te caktuara per kete qellim nga qeverite e tyre, ne po ato kondita qe zbatohen per antaret e Gjykates se Perhereshme t'Arbitrazhit, ne baze te nenit 44 te Konventes se Hages te vitit 1907 mbi rregullimin paqesor te konflikteve nderkombetare.

3) Ne mungese te nje mareveshjeje te vecante, Asambleja e Pergjitheshme do te rregulloje, mbi rekomandimin e Keshillit te Sigurimit konditat ne te cilat mund te mare pjese ne zgjedhjen e antareve te Gjykates nje shtet i cili, me gjithse eshte pale ne kete statut, nuk eshte Antar i Kombeve te Bashkuara.

Neni 5

1) Tre muaj te pakten para dates se zgjedhjeve, Sekretari i Pergjitheshem i Kombeve te Bashkuara i fton me shkrese Antaret e Gjykates se Perhereshme t'Arbitrazhit qe u perkasin shteteve pale ne kete Statut si dhe Antaret e grupeve kombetare te caktuara simbas paragrafit 2 te nenit 4, qe te paraqesin brenda nje afati te caktuar, simbas grupeve kombetare, personat qe jane ne gjendje te permbushin funksionet e Antarit te Gjykates.

2) Çdo grup nuk mund, ne asnje rast, te paraqese me shume se kater persona nga te cilet te shumten dy, mund te jene me shtetesi te tij. Ne asnje rast, nuk mund te paraqite nje numur kandidatësh me i larte se dyfishi i vendeve per t'u plotesuar.

Neni 6

Para se te caktohen keta persona, i rekomandohet çdo grupi kombetar qe te konsultohet me gjykatën me te larte te drejtesise, fakultetet e shkollat e drejtesise, akademite kombetare dhe seksionet kombetare te akademive nderkombetare, qe meren me studimin e drejtesise.

Neni 7

1) Sekretari i Pergjitheshem pregatit, simbas rendit alfabetik, nje liste te te gjithe personave te caktuar; zgjedhja behet vetem per keta persona por ka edhe raste perjashtimi qe parashekohen ne nenin 12, paragrafi 2.

2) Sekretari i Pergjitheshem i a njofton kete liste Asamblese se Pergjitheshme dhe Keshillit te Sigurimit.

Neni 8

Asambleja e Pergjitheshme dhe Keshilli i Sigurimit bejne, pavaresisht njeri nga tjetri, zgjedhjen e antareve te Gjykates.

Neni 9

Ne çdo zgjedhje, zgjedhesit duhet te kene parasysh qe personat qe do te zgjidhen antare te Gjykates duhet jo vetem te zoterojne individualisht konditat e duhura, por edhe te sigurojne ne pergjithesi perfaqesimin e formave te medha te qyteterimit dhe te sistemeve juridike kryesore ne bote.

Neni 10

1) Konsiderohen te zgjedhur ata qe kane fituar shumicen absolute te votave ne Asamblene e Pergjitheshme dhe ne Keshillin e Sigurimit.

2) Votimi ne Keshillin e Sigurimit, qofte per zgjedhjen e gjyqtareve qofte per emerimin e antareve te Komisionit te permendur ne nenin 12 ketu poshte,

do te kryhet pa u bere asnje dallim midis antareve te perhershme dhe antareve jo te perhershme te Keshillit te Sigurimit.

3) Ne rast se votimi i dyfishte ne Asamblene e Pergjitheshme dhe ne Keshillin e Sigurimit do te kishte si perfundim zgjedhjen e me shume se nje shtetasi te po nje shteti, konsiderohet si i zgjedhur ay qe eshte me i math nga mosha.

Neni 11

Ne qofte se, pas seances se pare te zgjedhjes, do te kene mbetur ende vende per t'u plotesuar, do te mbahet ne te njejten menyre, nje seance e dyte dhe, ne rast nevojje, nje e trete.

Neni 12

1) Ne qofte se, pas seances se trete te zgjedhjeve, do te mbeten ende vende per t'u plotesuar, mund te formohet ne cdo moment mbi kerkesen e Asamblese se Pergjitheshme ose te Keshillit te Sigurimit, nje komision ndermjetesojes me gjashte antare te emeruar tre prej Asamblese se Pergjitheshme, tre prej Keshillit te Sigurimit, me qellim qe te zgjedhe me nje votim me shumice absolute, per cdo vend te pa plotesuar, nje emer per t'ia paraqitur Asamblese se Pergjitheshme dhe Keshillit te Sigurimit qe t'a pranojne vec e vec.

2) Komisioni ndermjetesojes mund te vere ne listen e tij emerin e cdo personi qe permbush konditat e duhura dhe qe perbledh unanimitetin e votave te tij, edhe sikur ay te mos kete qene shenuar ne listen e emerave per te cilen behet fjale ne nenin 7.

3) Ne qofte se Komisioni ndermjetesojes nuk arin te siguroje zgjedhjen, ahere antaret e Gjykates t'emeruar me pare do te plotesojne vendet vakante, brenda nje afati qe do te caktohet nga Keshilli i Sigurimit, duke zgjedhur midis personave qe kane fituar vota ose ne Asamblene e Pergjitheshme ose ne Keshillin e Sigurimit.

4) Ne qofte se votat e gjyqtareve ndahen ne dy grupe te barabarta, atehere do te konsiderohet e vlefshme vota e gjyqtarit me te math nga mosha.

Neni 13

1) Antaret e Gjykates zgjidhen per nende vjet dhe mund te rizgjidhen, me gjithë kete, persa i perket gjyqtareve t'emeruar ne zgjedhjet e para te Gjykates, funksionet e pese gjyqtareve do te marin fund ne mbarim te tre vjeteve, dhe ato te pese gjyqtareve te tjere ne mbarim te gjashte vjeteve.

2) Gjyqtaret, funksionet e te cileve do te marrin fund ne mbarim te periudhave fillestare prej tre dhe gjashte vjetesh te permendura me siper, do te caktohen duke u hedhur ne short prej Sekretarit te Pergjitheshem me nje here pasi te jene bere zgjedhjet e para.

3) Antaret e Gjykates qendrojne ne detyre gjersa te zevendesohen. Pas zevendesimit te tyre ata do te vazhdojne te meren me ceshtjet qe i kane filluar me pare.

4) Ne rast doreheqje te nje antari te Gjykates, doreheqja duhet t'i drejtohet Kryetarit te Gjykates per t'iu transmetuar Sekretarit te Pergjitheshem. Me kryerjen e ketij njoftimi te fundit vendi i gjyqtarit doreheqes konsiderohet vakant.

Neni 14

Vendet e mbetura vakant plotesohen simbas metodes se ndjekur ne zgjedhjet e para, nen rezerven e dispozites qe vijon: brenda nje muaji pasi mbetet vendi vakant, Sekretari i Pergjitheshem do te dergoje ftesen e permendur ne nenin 5 dhe data e zgjedhjes do te caktohet nga Keshilli i Sigurimit.

Neni 15

Antari i Gjykates qe zgjidhet per te zevendesuar nje antar mandati i te cilit nuk ka mbaruar, do te qendroje ne detyre deri ne mbarimin e mandatit te paraardhesit te tij.

Neni 16

1) Antaret e Gjykates nuk mund te ushtrojne asnje funksion politik ose administrativ dhe nuk mund te meren me asnje pune tjeter me karakter profesional.
2) Kur ka dyshim mbi kete pike, vendos Gjykata.

Neni 17

1) Antaret e Gjykates nuk mund te ushtrojne funksionet e agentit, te keshilltarit ligjor ose te avokatit ne asnje ceshtje.

2) Ata nuk mund te marin pjese ne rregullimin e asnje ceshtjeje per te cilen ata kane vepruar me pare si agjente, keshilltare ligjore ose avokate te ndonjeres nga palet, si anetare te ndonje gjykate kombetare ose ndrekombetare, te ndonje komisioni hetimor ose me cdo cilesi tjeter.

3) Kur ka dyshim, vendos Gjykata.

Neni 18

1) Antaret e Gjykates nuk mund te pushohen vecse ne rast kur simbas mendimit unanimit te Antareve te tjere, ata nuk i permbushin me konditat e duhura.

2) Per kete gje, Kryesekretari i Gjykates i jep njoftim zyrtarisht Sekretarit te Pergjitheshem.

3) Ky njoftim e ben vendin vakant.

Neni 19

Antaret e Gjykates gezojne, ne ushtrimin e funksioneve te tyre, privilegjet dhe imunitetet diplomatike.

Neni 20

Para se te filloje nga detyra cdo antar i Gjykates duhet qe ne seance publike, te mare detyrimin solemn, t'ushtroje fuqite e tij, me paanesi dhe ndergjegje te plote.

Neni 21

1) Gjykata emerohet, per tre vjet, Kryetarin dhe nen-Kryetarin e saj; keta mund te rizgjidhen.

2) Ajo emeron Kryesekretarin e saj dhe mund të beje emerimet e atyre nëpunësve që do të shihen të nevojshëm.

Neni 22

1) Selia e Gjykates vendoset në Hagë. Me gjithë këtë Gjykata mund të mbaje seanca dhe mund të ushtrojë funksionet e saj gjetiu në se e gjykon të desherueshme.

2) Kryetari dhe Kryesekretari e kanë qendren e tyre në Selinë e Gjykates.

Neni 23

1) Gjykata qendron gjithnjë në funksionim, përveç në pushimet gjyqësore, koha dhe zgjatja e të cilave caktohen nga Gjykata.

2) Antaret e Gjykates kanë të drejtë të marrin leje periodike data dhe zgjatja e të cilve do të caktohen nga Gjykata duke marrë parasysh distancën që ndan Hagën nga vend-banimit i tyre.

3) Antaret e Gjykates janë të detyruar të qëndrojnë në çdo kohë në dispozicion të Gjykates, përveç kur janë me leje, dhe kur janë të penguar për shkak sëmundjeje ose për çdo shkak tjetër të rëndë të justifikuar pranë Kryetarit.

Neni 24

1) Në qoftë se, për ndonjë arsye të posaçme, një nga antaret e Gjykates mendon se duhet të mos marrë pjesë në gjykimin e një çështje të caktuar, ay i a ben të ditur këtë Kryetarit.

2) Në qoftë se Kryetari mendon se një nga antaret e Gjykates nuk duhet, për një arsye të posaçme, të marrë pjesë në gjykimin e një çështjeje të caktuar, ay e lajmeron atë për këtë gjë.

3) Kur, në rast të ketilla, antari i Gjykates dhe Kryetari janë me mendime të kundërta, atëherë vendos Gjykata.

Neni 25

1) Gjykata vepron në seanca plenare veç kur ka përjashtim të parashekuar shprehimisht nga ky Statut.

2) Me konditë që numuri i gjyqtareve disponibel, për përberjen e Gjykates të mos zbrese nën njëmbëdhjetë, Rregullorja e Gjykates mund të parashekojë që, simbas rrethanave dhe me radhë, një ose me shumë gjyqtarë mund të mos marrin pjesë në mbledhjen e trupit gjyqësor.

3) Numuri i nevojshëm i Gjykates për të marrë vendime duhet të jetë prej nënde gjyqtarë.

Neni 26

1) Gjykata mund të formojë, në çdo kohë, një ose me shumë dhoma të përbera nga të paktën tre gjyqtarë, si të vendosë ajo vetë, me qëllim që të meren me kategori të caktuara çështjesh, për shembell me çështje të punës dhe me çështje që kanë të bëjnë me transitin dhe komunikacionet.

2) Gjykata mund të formojë, në çdo kohë, një dhomë që të meret me një çështje të caktuar. Numuri i gjyqtareve të kesaj dhome do të caktohet prej Gjykates me pelqimin e paleve.

3) Dhomat e parashekuara nga ky nen do të gjykojnë dhe do të japin vendim mbi çështjen në se e kerkojnë palet.

Neni 27

Çdo vendim që jepet nga një prej dhomave të parashekuara nga nenet 26 dhe 29 do të konsiderohet se është dhënë nga Gjykata.

Neni 28

Dhomat e parashekuara nga nenet 26 dhe 29, me pelqimin e paleve mund të mbledhen dhe të ushtrojë funksionet e tyre në vende të tjera përveç Hagës.

Neni 29

Me qëllim që të kryejë punët sa më shpejt, Gjykata formon çdo vit një dhomë prej pesë gjyqtarësh, të cilët do të kenë për detyrë të gjykojnë dhe të japin vendim me procedurë të shpejtë kur palet e kerkojnë. Dy gjyqtarë do të emerohen gjithashtu për të zëvendësuar ndonjë nga gjyqtarët që do të ishtë në pa mundësi të merte pjesë në seancat.

Neni 30

1) Gjykata cakton me anën e një rregulloreje menyrën se si do t'i ushtrojë funksionet e saj. Ajo cakton sidomos procedurën e saj.

2) Rregullorja e Gjykates mund të parashekojë pjesëmarrjen, pa të drejtë vote, të ndihmes-gjyqtarëve në Gjykate ose në dhomat e saj.

Neni 31

1) Gjyqtarët që kanë shtetësinë e çdo pale e ruajnë të drejtën që të marrin pjesë në gjykimin e çështjes që i është parashtruar Gjykates.

2) Në qoftë se Gjykata përmban një gjyqtar me shtetësi të njerës nga palet, çdo pale tjetër mund të zgjedhë një person që të marrë pjesë në gjyq si gjyqtar. Në zgjedhjen e këtij, duhet të preferohet një nga personat e caktuar simbas nëneve 4 dhe 5.

3) Në qoftë se Gjykata nuk përmban asnjë gjyqtar me shtetësi të paleve, çdo pale mund të caktojë një gjyqtar në menyrën e treguar në paragrafin e mëparshëm.

4) Ky nen zbatohet në rastin e nëneve 26 dhe 29. Në të tilla raste, Kryetari i lutet njerit, ose kur e lyp puna, dy antareve të Gjykates që përbejnë dhomen, që t'ua lenë vendet e tyre antareve të Gjykates që kanë shtetësinë e paleve të interesuara, dhe në rast mungese ose në rast pengese, gjyqtarëve posaçërisht të caktuar nga palet.

5) Kur shumë pale kanë në një gjyq interes të përbashkët, ato llogariten, për zbatimin e dispozitave të mëparshme, si një pale e vetme. Kur ka dyshim, vendos Gjykata.

6) Gjyqtarët e caktuar simbas paragrafeve 2, 3 dhe 4 të këtij neni, duhet të përmbushin konditat e nëneve 2, 17 paragrafi 2, 20 dhe 24 të këtij Statuti. Ata marrin pjesë në vendimin në kondita barazije të plote me kolegët e tyre.

Neni 32

- 1) Antaret e Gjykates marin nje rroge vjetore.
- 2) Kryetari mer nje alokacion vjetor te posaçem.
- 3) Nen-Kryetari mer nje alokacion te posaçem per çdo dite qe permbush funksionet e Kryetarit.
- 4) Gjyqtaret e caktuar ne zbatim te nenit 31 dhe qe nuk jane antare te Gjykates, marin nje shperblim per çdo dite qe ushtrojne funksionet e tyre.
- 5) Keto rroga, alokacione dhe shperblime caktohen prej Asamblese se Pergjitheshme. Ato nuk mund te pakesohen deri sa vazhdojne funksionet.
- 6) Rroga e Kryesekretarit te Gjykates caktohet prej Asamblese se Pergjitheshme mbi propozimin e Gjykates.
- 7) Nje rregullore e pranuar nga Asambleja e Pergjitheshme cakton kushtet nen te cilat do t'u jepen pensione Antareve te Gjykates dhe Kryesekretarit, si dhe kushtet nen te cilat do te paguhën shpenzimet e udhëtimit te bera nga Antare te Gjykates dhe Kryesekretarit te saj.
- 8) Rrogat, alokacionet dhe shperblimet perjashtohen nga çdo tatim.

Neni 33

Shpenzimet e Gjykates i ngarkohen Kombeve te Bashkuara sipas menyres qe vendos Asambleja e Pergjitheshme.

KAPITULLI II. KOMPETENCA E GJYKATES

Neni 34

- 1) Te drejten per t'u paraqitur perpara Gjykates e kane vetem shtetet.
- 2) Gjykata, nen kushtet e caktuara nga Rregullorja e saj, mund t'u kerkoje organizatave nderkombetare publike informata ne lidhje me çeshtjet qe i jane parashtruar, dhe do te pranoje gjithashtu informatat ne fjale kur keto do t'i paraqiteshin nga keto organizata me inisiativen e tyre.
- 3) Kur interpretimi i aktit kushtetones te nje organizate nderkombetare publike ose ay i nje konvente nderkombetare te adoptuar ne baze te ketij akti vihet ne bisedim ne nje çeshtje qe i eshte parashtruar Gjykates, Kryesekretari i kesaj e lajmeron per kete gje ate organizate dhe i njofton te gjithë proceduren e shkruar.

Neni 35

- 1) Gjykata qendron e hapet per shtetet pale ne kete Statut.
- 2) Kushtet nen te cilat to te jete e hapet per shtetet e tjere rregullohen. nen rezerven e dispozitave te veçanta te traktateve ne fuqi nga Keshilli i Sigurimit, dhe, ne te gjitha rastet, rregullohen ne menyre qe te mos rezultojne per palet asnje pabarazi perpara Gjykates.
- 3) Kur nje shtet, qe nuk eshte Antar i Kombeve te Bashkuara eshte pale ndergjyqese, Gjykata do te caktojë kontributin qe duhet t'i ngarkohet kesaj pale ne shpenzimet e Gjykates. Kjo dispozite nuk do te zbatohet ne qofte se ky shtet mer pjese ne shpenzimet e Gjykates.

Neni 36

1) Kompetenca e Gjykates shtrihet ne te gjitha çeshtjet qe do t'i parashtrohen nga palet, si dhe ne te gjitha rastet posaçerisht te parashkuara nga Karta e Kombeve te Bashkuara ose nga traktatet dhe konventat ne fuqi.

2) Shtetet qe jane pale ne kete statut mund te deklarojne, ne çdo kohe, se e njohin si te detyrueshme, me te drejte te plote dhe pa konventa te posaçme, perkundrejt çdo shteti tjetër qe pranon te njejtin detyrim, juridiksionin e Gjykates mbi te gjitha grindjet me karakter juridik qe kane per objekt:

- a) interpretimin e nje traktati;
 - b) çdo pike te se drejtes nderkombetare;
 - c) realitetin e çdo fakti i cili, po te provohej do te perbente shkeljen e nje detyrimi nderkombetar;
 - ç) natyren ose sasine e reparacionit qe duhet dhene kur prishet nje angazhim nderkombetar;
- 3) Deklaratat e naltpermendura mund te behen pa ndonje kondite ose nen konditen e reciprocitetit nga ana e shume ose disa shteteve, ose per nje afat te caktuar.

4) Keto deklarata do t'i dorezohen Sekretarit te Pergjitheshem te Kombeve te Bashkuara i cili do t'u dergoje kopjen paleve te ketij Statuti si dhe Kryesekretarit te Gjykates.

5) Deklaratat e bera ne zbatim te nenit 36 te Statutit te Gjykates se Perhereshme te Drejtesise nderkombetare per nje kohe qe nuk ka skaduar akoma do te konsiderohen, ne maredheniet midis paleve te ketij Statuti, se vlejne si pranim i juridiksionit te detyruarshem te Gjykates nderkombetare te Drejtesise per kohen qe nuk ka kaluar akoma ne baze te ketyre deklaratave, dhe simbas dispozitave te ketyre.

6) Ne rast se ka kundershtrim per te ditur ne se Gjykata eshte kompetente, vendos Gjykata.

Neni 37

Kur nje traktat ose nje konvente ne fuqi parashekon qe nje çeshtje t'i referohet nje juridiksioni qe do te themelohej nga Lidhja e Kombeve ose Gjykates se Perhereshme te Drejtesise nderkombetare, çeshtja do t'i parashtrohet Gjykates nderkombetare te Drejtesise si juridiksion midis paleve ne kete Statut.

Neni 38

1) Gjykata, misioni i se ciles eshte qe te rregulloje simbas se drejtes nderkombetare grindjet qe i parashtrohen, zbaton:

- a) konventat nderkombetare, qofshin te pergjitheshme ose te posaçme qe permbajne rregulla shprehimisht te njohura nga Shtetet ne grindje;
- b) zakonet nderkombetare si prove te nje praktike te pergjitheshme te pranuar si ligj;
- c) parimet e pergjitheshme te se drejtes te njohura prej vendeve te qytetëruara;

ç) nen rezerven e dispozites se nenit 59, vendimet gjyqesore dhe doktrinen e publicistive me te cilesuar te vendeve te ndryshme si mjet ndihmes per te caktuar rregullat e se drejtes.

2) Kjo dispozite nuk cenon te drejten qe ka Gjykata, ne qofte se palet e pranojne, qe te vendoset: ex aequo et bono.

KAPITULLI III. PROÇEDURA

Neni 39

1) Gjuhët zyrtare të Gjykatës janë frengjishtja dhe anglishtja. Në qoftë se palet pranojnë që gjithë procedura të bëhet në frengjisht, gjykimi do të jepet në këtë gjuhë. Në qoftë se palet pranojnë që gjithë procedura të bëhet në anglisht, gjykimi do të jepet në këtë gjuhë.

2) Në mungesën e një marrëveshjeje që do të caktojë gjuhën që do të perdoret, palet mund të perdorin në mbrojtjet e tyre ato nga të dy gjuhët që do të preferojnë dhe vendimi i gjyqit do të jepet në frengjisht dhe në anglisht. Në këtë rast, Gjykata do të tregojë njehsisht nga të dy tekstet ato që do të konsiderohet i vlefshëm.

3) Gjykata do të autorizojë, mbi kërkesën e çdo pale, perdorimin nga ana e kësaj të një gjuhë tjetër veç frengjishtes dhe anglishtes.

Neni 40

1) Çështjet paraqiten para Gjykatës, simbas rastit, ose me njoftimin e kompromisit, ose me anën e një kërkesë drejtuar Kryesekretarit të Gjykatës; në të dy rastet, duhet të tregohen objektet e grindjes dhe palet.

2) Kryesekretari ua njofton me një herë kërkesën të gjithë të interesuarve.

3) Ai informon gjithashtu Antaret e Kombeve të Bashkuara me ndërmjetësimin e Sekretarit të Përgjithshëm si dhe shtetet e tjera që kanë të drejtë të ngrehin padije përpara Gjykatës.

Neni 41

1) Gjykata ka fuqi për të treguar, në se e gjykon të nevojshme për shkak të rethanave, se ç'farë masa konservative provizore duhet të meren për të ruajtur të drejtat e secilit.

2) Duke pritur vendimin definitiv, këto masa u njoftohen me një herë paleve dhe Këshillit të Sigurimit.

Neni 42

1) Palet përfaqësohen me anë agentesh.

2) Ato mund të ndihmohen përpara Gjykatës me anë këshilltarësh ligjorë ose avokatësh.

3) Agjentët, këshilltarët ligjorë dhe avokatët e paleve përpara Gjykatës do të gëzojnë privilegjet dhe imunitetet e nevojshme për ushtrimin e pavarur të funksioneve të tyre.

Neni 43

1) Procedura ka dy faza: njëra e shkruar, tjetra verbale.

2) Procedura e shkruar përmbledh komunikimin Gjykatës dhe paleve të

promemorieve, kundër-promemorieve dhe eventualisht të pergjigjeve, si dhe të gjithë akteve e dokumentave që i mbeshtetin.

3) Komunikimi bëhet me ndërmjetësimin e Kryesekretarit të Gjykatës simbas radhës dhe afatëve të caktuara nga Gjykata.

4) Çdo akt i paraqitur prej njerës nga palet duhet t'i komunikohet tjetres me anën e një kopjeje të vertetuar.

5) Procedura me gojë konsiston në degjimin e deshmitareve, ekspertëve, agjenteve, këshilltarëve ligjorë dhe avokateve nga ana e Gjykatës.

Neni 44

1) Për çdo notifikim që duhet t'u bëhet personave të tjerë, veç agjenteve, këshilltarëve dhe avokateve, Gjykata i drejtohet direkt qeverisë së shtetit në tokenë e të cilit duhet të ketë efekt notifikimi.

2) Vepohet në të njëjtën mënyrë kur duhet proceduar në vend, për të gjetur gjithë mjetet provuese.

Neni 45

Gjyqi zhvillohet nën drejtimin e Kryetarit dhe në mungesën e tij, të zëv. kryetarit, në rast se ky është i penguar drejtohet nga me i vjetri i gjyqtarëve të pranishëm.

Neni 46

Seanca e gjyqit është publike, veç kur vendoset ndryshe nga Gjykata ose kur të dy palet kërkojnë që të mos pranohet publiku.

Neni 47

1) Për çdo seancë mbahet një proces-verbal i nënshkruar prej Kryesekretarit të Gjykatës dhe Kryetarit.

2) Vetëm ky proces-verbal ka karakter autentik.

Neni 48

Gjykata nxjerr urdheresa për drejtimin e gjyqit, për caktimin e formave dhe të afatëve nën të cilat duhet çdo pale të mbrojë përfundimisht të drejtat e saj, ajo më të gjitha masat e nevojshme për perdorimin e provave.

Neni 49

Gjykata edhe para se të fillojë çdo debat mund t'u kërkojë agjenteve që të paraqesin çdo dokument dhe të japin të gjitha shpjegimet. Në rast refuzimi, ajo mban shenim për këtë gjë.

Neni 50

Në çdo moment, Gjykata mund t'i besojë hetime ose ekspertime çdo personi, trupë, zyre, komisioni ose organi që e zgjeth ajo vetë.

Neni 51

Deshmitareve dhe ekspertëve u bëhen, gjatë debateve, të gjitha pyetjet e nevojshme nën konditat e caktuara nga Gjykata në rregulloren e përmendur në nenin 30.

Neni 52

Pasi t'i jene parashtruar provat dhe te jene degjuar deshmimet ne afatet e caktuara prej saj, Gjykata mund te mos i pranoje deponimet ose dokumentat e reja qe njera nga palet desheron t'i paraqese pa pelqimin e pales tjetere.

Neni 53

- 1) Kur nje nga palet nuk paraqitet ose i shmanget perdorimit te mjeteve ligjore, pala tjetere mund t'i kerkoje Gjykates qe te mare vendim ne favor te saj.
- 2) Gjykata, para se te mare nje vendim te ketille, duhet te sigurohet jo vetem qe ka kompetence simbas neneve 36 dhe 37, por qe edhe konkluzionet jane te bazuara ne fakt dhe ne te drejte.

Neni 54

- 1) Kur agjentet, keshilltaret ligjore dhe avokatet kane perdorur nen kontrollin e Gjykates, te gjitha mjetet qe i gjykojne te dobishme, Kryetari deklararon se debatet kane mare fund.
- 2) Gjykata terhiqet per bisedim ne dhomen e Keshillit.
- 3) Bisedimet e Gjykates jane dhe mbeten te fshehta.

Neni 55

- 1) Vendimet e Gjykates meren me shumicen e Gjyqtareve te pranishem.
- 2) Ne rast se votat ndahen me dysh, vota e Kryetarit ose zevendesit te tij do te paravleje.

Neni 56

- 1) Vendimi duhet te permbaje aresyet mbi te cilat bazohet.
- 2) Ay tregon emerat e gjyqtareve qe kane mare pjese ne 'te.

Neni 57

Ne qofte se vendimi nuk shpreh ne teresi ose pjeserisht mendimin unanim te gjyqtareve çdo gjyqtar ka te drejte te tregojte mendimin e tij individual.

Neni 58

Vendimi neneshkruhet prej Kryetarit dhe prej Kryesekretarit te Gjykates. Ay lexohet ne seance publike, mbasi te jene lajmeruar agjentet.

Neni 59

Vendimi i Gjykates eshte i detyrueshem vetem per palet ne grindje dhe ne rastin per te cilin eshte mare vendimi.

Neni 60

Vendimi eshte definitiv dhe i pa apeluueshem. Ne rast kontestimi mbi kuptimin dhe efektet e vendimit, i perket Gjykates qe t'a interpretojte, mbi kerkesen e çdo pale.

Neni 61

1) Rishikimi i vendimit mund t'i kerkohet eventualisht Gjykates vetem per shkak te zbulimit te nje fakti te nje natyre qe mund t'ushtronte nje influence vendimtare dhe qe, para se te jepej vendimi, nuk ishte ne dijenin e Gjykates dhe te pales qe kerkon rishikimin me kondite qe padija e ketij te mos jete shkaktuar nga faji i saj.

2) Proçedura e rishikimit hapet me nje vendim te Gjykates qe konstaton shprehimisht qenien e faktit te ri, duke i njohur karakteret qe lejojne çeljen e rishikimit dhe duke e deklaruar per kete aresye kerkesen te pranueshme.

3) Gjykata mund te vere si kondite qe para se te çelet proçedura e rishikimit te zbatohet vendimi.

4) Kerkesa per rishikim duhet te behet e shumta brenda nje afati prej gjashte muajsh pas zbulimit te faktit te ri.

5) Asnje kerkesa rishikimi nuk mund te behet pasi te kene kaluar dhjete vjet nga data e vendimit te gjyqit.

Neni 62

1) Kur nje shtet mendon se nje grindje prek ndonje interes juridik te tij, ay mund t'i drejtojte Gjykates nje kerkesa qe te lejoje nderhyzjen e tij.

2) Gjykata mer vendim mbi kete kerkesa.

Neni 63

1) Kur behet fjale per interpretimin e nje konvente ne te cilen kane mare pjese veç paleve ne grindje edhe shtete te tjere, Kryesekretari i Gjykates, i lamjeron menjehere.

2) Seicili prej tyre ka te drejte te nderhyje ne kete gjyq dhe ne qofte se e ushtron kete te drejte, interpretimi i dhene ne vendim eshte gjithashtu i detyrueshem kundrejt tij.

Neni 64

Çdo pale ngarkohet me shpenzimet e veta te proçedures, perveç kur gjykata vendos ndryshe.

KAPITULLI IV. MENDIME KONSULTATIVE

Neni 65

1) Gjykata mund te jape nje mendim konsultativ mbi çdo çeshtje juridike mbi kerkesen e çdo organi ose institucioni te autorizuar nga Karta e Kombeve te Bashkuara ose konform dispozitave te saj, per te kerkuar kete mendim.

2) Çeshtjet per te cilat kerkohet mendimi konsultativ i Gjykates i parashtrohen kesaj me nje kerkesa ku tregohet saktesisht çeshtja per te cilen kerkohet mendimi konsultativ i Gjykates. Bashkarisht paraqitet çdo dokument qe mund te sqaroje çeshtjen.

Neni 66

1) Kryesekretari i Gjykates ua njofton menjehere kerkesen per dhenien e mendimit konsultativ gjithe Shteteve qe kane te drejte te ngrahin gjyq perpara Gjykates.

2) Perveç kesaj, Kryesekretari i Gjykates me nje komunikim te posaçem e direkt drejtuar çdo shteti qe ka te drejte te ngrehe gjyq perpara Gjykates, dhe çdo organizate nderkombetare te cilet, simbas mendimit te Gjykates, ose te Kryetarit te saj kur ajo nuk eshte ne seance, jane ne gjendje te japin informata mbi çeshtjen, u njofton atyre se Gjykata eshte e dispozuar te pranoje parashtrresa me shkrim deri ne nje afat qe do te caktohet nga Kryetari, ose te degjoje parashtrresa gojarisht ne nje seance publike te mbajtur per kete qellim.

3) Ne qofte se nje nga keta shtete nuk eshte lajmeruar me komunikimin e posaçem te permendur ne paragrafin 2 te ketij neni, mund te çfaqe deshiren qe te paraqese nje parashtrrese me shkrim ose te degjohet. Per kete rast vendos Gjykata.

4) Shtetet dhe organizatat qe kane paraqitur parashtrresa me shkrim ose gojarisht pranohen te diskutojne mbi parashtrresat e bera nga shtete dhe organizata te tjera ne format, masat dhe afatet e caktuara, ne çdo rast te veçante prej Gjykates, ose kur kjo nuk eshte ne seance, prej Kryetarit. Per kete qellim Kryesekretari i Gjykates ua komunikon parashtrresat e shkruara, ne kohen e duhur, shteteve dhe organizatave qe kane paraqitur akte te tilla.

Neni 67

Gjykata i jep mendimet konsultative ne seance publike, mbasi te jene lajmeruar Sekretari i Pergjitheshem dhe Perfaqesonjesit e Antareve te Kombeve te Bashkuara, te shteteve te tjere dhe te organizatave nderkombetare te interësuar direkt.

Neni 68

Ne ushtrimin e funksioneve te saj konsultative, Gjykata do te frymezohet gjithashtu nga dispozitat e ketij Statuti qe zbatohen ne çeshtjet e mbetura pezull deri ne masen qe ajo do t'i njohe te zbatueshme.

KAPITULLI V. AMENDAMENTE

Neni 69

Amendamentet ne kete Statut do te behen me po, ate proçedure qe parashekohet per amendamentet ne Karten e Kombeve te Bashkuara nen rezerven e dispozitave qe, mbi rekomandimin e Keshillit te Sigurimit do te pranoheshin nga Asambleja e Pergjitheshme per te rregulluar pjesemarjen ne kete proçedure, te shteteve qe nuk jane Antare te Kombeve te Bashkuara por qe e kane pranuar kete Statut te Gjykates.

Neni 70

Gjykata mund te propozoje, me shkrese drejtuar Sekretarit te Pergjitheshem per t'i shqyrtuar simbas dispozitave te nenit 69, amendamentet ne kete Statut qe do t'i gjykoje te nevojeshme.